

Gemeente
Coevorden

Cultuur door en door

Hoofdlijnen kunst- & cultuurbeleid

Inleiding

Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe

In 2021 zetten we de hoofdlijnen uit van nieuw beleid op kunst en cultuur in de gemeente Coevorden. Het is een prachtig moment om dat nu te doen. Er is veel energie en creativiteit bij de culturele instellingen en de vele verenigingen die de gemeente rijk is. En dat ondanks een pittige periode van coronacrisis die in 2020 en 2021 de waan van de dag bepaalde. Er is nog veel onzeker over het verloop van de coronacrisis. Cultureel Coevorden kijkt vol goede moed vooruit. Dit werd zichtbaar in onder andere de aftrap van 'Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe' in augustus 2021. Tot eind 2022 zijn er vele culturele activiteiten in de gemeente onder deze vlag.

We zijn 'samen' culturele gemeente: van meet af aan is erop ingestoken om deze activiteiten in verbondenheid met inwoners, verenigingen, stichtingen en culturele instellingen te organiseren. Plannen komen van onderop tot stand en we zoeken elkaar in het midden op. Zo maken we samen cultuur, ontmoeten elkaar en proberen elkaars cultuur te begrijpen. Met 'Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe' laten we duizend bloemen bloeien: het is een feestelijk jaar vol verhalen, vieren en verbondenheid.

Deze trend is in 2018 ingezet bij de presentatie van het bestuursprogramma 2018-2022 'Ruimte om te doen' van het college van burgemeester en wethouders. Het voornemen om in 2022 'culturele gemeente van Drenthe' te zijn uit dit programma is ontegenzeggelijk waargemaakt. Eén van de ambities in het bestuursprogramma is nieuw beleid op kunst en cultuur, waarmee we de waarde van kunst en cultuur centraal stellen, die opnieuw een plek en plaats geven en vergroten. Kunst en cultuur is deel van het bindweefsel in de Coevorder samenleving. Op vele plekken en manieren is dat zichtbaar. De coronapandemie heeft laten zien dat kunst en cultuur belangrijk is voor het welbevinden en welzijn van mensen. Ook draagt kunst en cultuur in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid en positie van stad en dorpen in onze gemeente. Als gemeente willen we weer 'meer van cultuur zijn'.

Terugblik

Want dat zijn we een aantal jaren noodgedwongen minder geweest; 'van cultuur'. Die 'zeven magere jaren' begonnen ongeveer in 2012. Kunst en cultuur had veel last van de economische neergang. Het moest een bijdrage leveren aan de bezuinigingen. Veel gemeenten kozen vanwege deze bezuinigingen voor een terughoudende opstelling tegenover cultuur; minder initiërend, minder stimulerend. De effecten daarvan werden nog eens versterkt door het neoliberale cultuurbeleid op rijksniveau, waarin eisen van marktwerking en ondernemerschap op de kunstwereld werden gelegd. De vorige beleidsnota 'Andere tijden. De burger aan zet' (2012) is de vertaling van deze periode in de gemeente Coevorden.

Een nieuwe tijd

Burgemeester en wethouders hebben met 'Ruimte om te doen' in 2018 gezegd een nieuwe tijd in te willen gaan. Daarvoor is nieuw beleid nodig.

Heroriëntatie

Om de hernieuwde start met kunst- en cultuurbeleid te kunnen maken, is in het eerste halfjaar van 2019 een heroriëntatie op kunst en cultuur in de gemeente Coevorden gedaan. Met deze heroriëntatie is op basis van gesprekken en onderzoek bepaald hoe het culturele leven in de gemeente Coevorden ervoor staat. Ook is er gekeken hoe er naar de gemeente gekeken wordt. En welke rollen en positie er voor de gemeente denkbaar zijn nu zij zegt op een vernieuwende manier 'van kunst en cultuur te willen zijn'. De belangrijkste conclusies van deze heroriëntatie zijn:

Intern	Extern
▪ De stilte doorbreken door opnieuw aanwezig en betrokken te zijn in de culturele sector; ▪ Relaties (opnieuw) opbouwen en netwerken verstevigen; ▪ Een heldere koers en sterke visie vanuit de gemeente; ▪ De basis op orde brengen, herstel van het fundament; ▪ Meer gebruik maken van nieuwe en meer innovatieve ideeën over projecten, samenwerkingsverbanden en samenspel overheid, sector en bedrijfsleven, internationale betrekkingen; ▪ Slimmere (co)financiering; ▪ Integraal werken en denken, samenwerking met andere beleidsdomeinen en programma's, win-winsituaties creëren; ▪ Beleid en uitvoering (inclusief beheer en onderhoud) beter afstemmen.	De sector heeft vooral behoefte aan: ▪ Duurzame en steviger relaties en meer betrokkenheid/aanwezigheid; ▪ Meer samenwerking en meer strategische sturing op dit terrein; ▪ Focus, bijv. op jeugd en talentontwikkeling; ▪ Uitbreiding van financiële ondersteuning.

De heroriëntatie is het vertrekpunt geweest voor de beleidsontwikkeling. De volgende thema's staan daarin centraal:

- Vergroten cultureel vermogen;
- De waarde van kunst en cultuur voor de leefbaarheid en vitaliteit;
- De waarde van kunst en cultuur in het verwezenlijken van gemeentelijke doelen;
- De waarde van kunst en cultuur in zichzelf;
- Cultuureducatie en -participatie;
- Bruggen bouwen voor een toegeruste infrastructuur.

In wat hierna volgt, bespreken we deze zes thema's op hoofdlijnen. Delen daarvan werden al gepresenteerd in de projectopdracht van april 2021. In de tussenliggende periode hebben we deze thema's met culturele organisaties verder verkend. Met de uitwerking van deze hoofdlijnen gaan wij in 2022 aan de slag.

De hoofdlijnen

Vergroten cultureel vermogen

Het culturele leven wordt nogal eens als een gegeven beschouwd. Het is er, maar het speelt een belangrijke rol in buurten, wijken en dorpen. Cultuur is op meer plekken van invloed en betekenis dan wij soms vermoeden, er wordt zelfs weleens gezegd dat alles cultuur is. Zij is in menig opzicht deel van het bindweefsel van een gemeenschap. De afgelopen periode van bezuinigingen hebben mede als effect gehad dat het culturele veld zich teruggetrokken heeft en in de eerste plaats bezig is geweest met zichzelf. Een aantal initiatieven in de afgelopen jaren laten zien dat er behoefte is aan samenwerking en vernieuwing op kleine schaal. De voorbereiding op het zijn van culturele gemeente laat zien dat als je uitnodigt tot initiatief en dat stimuleert, er allerlei samenwerkingen ontstaan en creativiteit los komt. Het is de manier waarop nieuwe vormen en ontmoetingen ontstaan als je samenbrengt, samenwerking zoekt en dat stimuleert.

In die rolneming sluit je als gemeente aan bij het cultureel kapitaal in de gemeenschap. Je doet een beroep op dat kapitaal en waartoe het culturele leven in je gemeente in staat is: het cultureel vermogen.

Cultureel vermogen legt de nadruk op wat er tussen mensen gebeurt in de ontmoeting, op wat cultuur doet in plaats van wat cultuur is. De heroriëntatie van 2019 heeft laten zien dat de culturele sector veel veerkracht heeft en zelf tot veel in staat is. Ook als de overheid terugtreedt en niet of nauwelijks ondersteuning kan bieden. Dit culturele vermogen maakt de gemeente Coevorden tezamen met andere domeinen als economie, sport, recreatie en toerisme en een bloeiend verenigingsleven tot een vitale gemeente. In een vitale gemeente draagt de gemeenschap zelf kunst en cultuur, cultuureducatie en het participatieaanbod. Inwonersinitiatief en -participatie wordt gestimuleerd.

Een voorbeeld: de Toorn van Thunaer

Een typisch voorbeeld van het culturele vermogen in je gemeenschap is het muziektheaterstuk de Toorn van Thunaer, in september 2019 uitgevoerd in het hart van de gemeente Coevorden, in het gebied van landgoed De Klencke. Een project van, voor en door de gemeenschap: een zelfgeschreven stuk in de streektaal, met zelf gecomponeerde muziek en met deelname van zoveel mogelijk mensen uit de regio.

De weerklink van de Toorn van Thunaer is nog steeds hoorbaar en te zien. Deelnemers en bezoekers refereren nog dikwijls aan deze ervaring en de energie die het heeft gegeven. Diverse (groepen) deelnemers zie je terug bij andere initiatieven, zoals het muziektheaterspektakel Woeste Gronden nabij 't Haantje (2021). Als je deelnemers spreekt, zie je in de twinkeling in de ogen en in de glimlach wat kunst en cultuur doet met mensen. Er wordt met voldoening en trots op teruggekeken. Initiatieven als de Toorn van Thunaer openen de deur voor mensen om mee te doen, voor creativiteit en energie; zij zijn een vliegwieltje voor nieuwe samenwerkingen, voor anderen om mee te doen, voor nieuwe cultuur.

De rol van de gemeente is om de culturele sector ertoe in staat te stellen om die verantwoordelijkheid waar te maken, daarin te ondersteunen en te faciliteren. Dat kan op meerdere manieren: een (digitaal) cultureel platform waar vraag en aanbod bij elkaar komen, intermediaire functies zoals de cultuurcoach, subsidierelaties en ondersteuning van projecten waarin die vitaliteit tot uitdrukking of aan de orde komt.

Het geheel aan kunst en cultuur in de gemeenschap is het cultureel vermogen van de samenleving. In het nieuwe beleid kijken we vooral naar dit vermogen en naar wat kunst en cultuur doet. Niet als tegenstelling van wat zij is, maar vanuit het idee dat kunst en cultuur betekenis geeft tussen mensen en in gemeenschappen. We stimuleren ontmoeting en nieuwe vormen van ontmoeting. Voor het vergroten van het cultureel vermogen heb je naast bestaande, vernieuwende vormen van cultuur nodig. De inhoud en kwaliteit van het culturele is aan het culturele veld zelf om te bepalen, aan zowel professionals als amateurs.

Dit cultureel vermogen is de basis van waaruit we de nieuwe doelen binnen kunst en cultuur willen bereiken. Daarvoor werken we samen met de culturele organisaties die in de gemeente Coevorden actief zijn. Met dit cultureel vermogen kunnen we samen nieuwe stappen zetten, nieuwe vormen ontdekken en nieuwe cultuur maken. In de periode dat we culturele gemeente van Drenthe zijn ontmoeten we de gemeenschap waar cultuur wordt gemaakt, waar cultuur van betekenis is. We geven onze zintuigen goed de kost om waar te nemen en te ontdekken en waar de kansen liggen om die volgende stap te zetten.

De waarde van kunst en cultuur voor de leefbaarheid en vitaliteit

We willen de gemeente Coevorden binnen kunst en cultuur als uitgangspunt als geheel beschouwen. Leefbaarheid en vitaliteit vertaalt zich echter op diverse manieren en is afhankelijk van grootte, dynamiek, voorzieningen, behoefte en allerlei andere factoren binnen een gemeenschap. Om duidelijk te maken wat we met dit thema bedoelen maken we om die reden binnen dit thema een onderscheid tussen de dorpskernen en de stad Coevorden.

Stad Coevorden

Gesprekken van de afgelopen periode laten zien dat alle culturele partijen gevestigd in de stad Coevorden het belang inzien van een sterke positie van kunst en cultuur in de binnenstad. Die positie is van grote toegevoegde waarde voor de positionering van de binnenstad. In het geheel: dus samen met de economische en toeristische waarde en met de inwoners van de binnenstad. De culturele partijen hebben inmiddels een vaste waarde in de stad Coevorden. Een aantal van deze partijen staat op een punt waarop de vraag gesteld moet worden hoe deze waarde kan worden versterkt en welke volgende stap zij in hun ontwikkeling kunnen maken. Gelijktijdig met de ontwikkeling van beleid vindt er in 2022 onderzoek plaats naar de verdere ontwikkeling van Stichting Cultuurpodium Coevorden, naar de huisvesting van het Stedelijk Museum Coevorden en de positie en status van de Synagoge Coevorden.

Ondanks de genoemde vaste waarde, wordt het belang van cultuur in de binnenstad niet altijd gezien en voelen deze partijen zich niet altijd gezien als een serieuze gesprekspartner. Het gevoel bestaat dat cultuur er een beetje bij hangt en nog niet op de waarde die haar toekomst wordt geschat. Wat lijkt te ontbreken is een cultuuragenda voor de binnenstad van Coevorden. Een agenda waaruit blijkt waar de culturele partijen aan werken. Daarvoor is samenwerking noodzakelijk. Diverse gezamenlijke activiteiten laten die samenwerking al zien: IJzerkoekenoproer, Internationale Vrouwendag, Coevorden bekend kleur (2021). Voor een sterke en erkende positie in Coevorden vraagt het om meer samenwerking en een gemeenschappelijke agenda voor cultuur in de binnenstad. Kunst en cultuur moet voelbaar, zichtbaar en hoorbaar zijn in de binnenstad op een onderscheidende manier. Dat vindt plaats in verbondenheid met de doelstellingen om de binnenstad te positioneren als bezoekersstad en met Coevorden Stad van Strijd. Het zou mooi zijn als daarvoor naast de huidige vestigingen ook andere locaties kunnen worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld de Nederlands Hervormde Kerk. In de gesprekken komt verder naar voren dat een culturele ontmoetingsplek wordt gemist. Een plek waar cultuur

samenkomt, cultuur wordt gemaakt en onderwijs wordt gegeven. Dat hoeft niet een nieuwe plek te zijn. Mogelijk dat aansluiting kan worden gevonden bij bestaande initiatieven.

Dorpskernen Coevorden

Kunst en cultuur in de dorpen in onze gemeente is zeer divers en is anders georganiseerd dan in de binnenstad. Het is het geheel aan stichtingen en verenigingen (muziek, toneel enz.), galerieën, beeldend kunstenaars. Binnen de dorpskernen valt ook weer onderscheid te maken. Cultuur maken is in de dorpen vaak een kwestie van zelforganisatie. Als er wat moet gebeuren of iemand heeft een goed idee dan wordt dat georganiseerd, dan zijn er vrijwilligers en deelnemers. Veel moet komen van amateurverenigingen en vindt plaats op basis van vrijwilligheid. Dat lijkt heel vanzelfsprekend, maar binnen de amateurkunst piept en kraakt het ook dikwijls. De amateurkunst is een zeer divers deel van het culturele veld, al dan niet verenigd. Soms zijn het verenigingsverbanden die al vele jaren bestaan en sinds mensenheugenis deel zijn van de gemeenschap. Desondanks nemen de belangstelling voor kunst en cultuur en betrokkenheid bij verenigingen over het algemeen af en ook dat is zichtbaar in onze gemeente.

De amateurkunst vormt een belangrijk deel van het cultuuraanbod in de gemeente. Zij is daarmee van grote waarde voor de leefbaarheid en vitaliteit in de gemeente, zeker in de dorpskernen van de gemeente Coevorden. In het nieuwe beleid op kunst en cultuur komen diverse onderwerpen naar voren: het behoud van al het goede op dit gebied, vernieuwing en versterking van de amateurkunst en de benodigde ondersteuning van de overheid. In bijvoorbeeld de infrastructuur, in activiteiten en projecten. Deel van het onderzoek naar de verdere ontwikkeling van Stichting Cultuurpodium Coevorden is de vraag of en in hoeverre de stichting (nog) meer een cultuurpodium voor de gehele gemeente Coevorden kan worden. Kennis, netwerk en organisatiekracht vanuit een dergelijk cultuurpodium kan bijvoorbeeld tot die versterking leiden. Hetzelfde geldt voor de verdere ontwikkeling van het museum in Coevorden. Ook daar is het denkbaar dat meer samenwerkingen en verbindingen met cultuur(historische) partijen in de gemeente gerealiseerd kunnen worden.

Wij kijken ook naar dit thema vanuit het uitgangspunt dat de gemeenschap cultuur maakt en niet door de gemeente wordt onderhouden omwille van het onderhouden zelf.

Uit gesprekken en signalen uit de gemeente blijkt verder dat er iets lijkt te ontbreken in de culturele infrastructuur. Dan gaat het over vraag en aanbod, over vindbaarheid en zichtbaarheid, over activiteiten en projecten die jong (en soms ook oud) in aanraking laten komen met kunst en cultuur. Hierover meer onder het thema 'Bruggenbouwen voor een toegeruste infrastructuur'.

Verbinding stad en dorpen

Kunst en cultuur is bij uitstek een domein waar diversiteit tot uiting mag komen. Met cultureel vermogen zeggen we ook dat we aansluiting vinden bij kunst en cultuur in de samenleving. Dat kan er op de ene plek anders uitzien dan op de andere. Toch zien we ook dat verbinding is tussen dorpen en stad en de culturele sector die verbindingen ook maakt.

We willen die verbindingen sterker maken en ondersteuning bieden aan initiatieven die de samenwerking bevorderen. Stichting Cultuurpodium Coevorden laat met een aantal activiteiten zien dat het een podium wil zijn in en voor de hele gemeente. Zo maakt ze zichtbaar en tastbaar dat theater niet alleen verbonden is aan de vestigingsplaats; er is op vele andere plekken een podium te realiseren voor kleinkunst, cabaret, muziek, wat dan ook.

De waarde van kunst en cultuur in het realiseren van gemeentelijke doelen

Landelijk wordt in allerlei projecten en studies duidelijk dat kunst en cultuur van grote waarde kan zijn in de verbinding met maatschappelijke thema's binnen bijvoorbeeld welzijn, zorg, onderwijs en sport. Er worden mooie resultaten gehaald op dat gebied. Voor zover bekend is dit een nieuw fenomeen binnen de gemeente Coevorden. We gaan in het nieuwe beleid op zoek naar meer beleidsmatige relaties en verbanden tussen kunst en cultuur en andere thema's, zoals:

- lezen en schrijven;
- inburgering;
- inclusie, emancipatie;
- preventie, gezondheid en bewegen;
- economische agenda;
- internationaal beleid.

Tussen recreatie en toerisme en kunst en cultuur is al langer sprake van een relatie, beleidsmatig en in projecten en activiteiten. Hetzelfde geldt voor erfgoed, archeologie en cultuurhistorie. In beide gevallen is sprake van wederzijdse versterking. Deze relatie zetten we voor de toekomst voort door te blijven zoeken naar (nieuwe) koppelingen.

Op nieuwe terreinen vraagt het om samenwerking met culturele aanbieders, zorg-, welzijns- en andere instellingen. Alleen dan krijgt dit thema betekenis. Wat is de sociale agenda in de gemeente Coevorden en in de regio? Wat is ervoor nodig om gelijke kansen te creëren en toegankelijk en inclusief te zijn?

Onder 'sociaal' verstaan we het geheel van thema's binnen welzijn, zorg, gezondheid, sport en onderwijs. Het komt aan op keuzes maken en op zoek gaan naar waar een voedingsbodem ligt om kunst en cultuur te verbinden aan andere thema's. Dit is afhankelijk van wat er zich in het bijzonder in onze gemeente/onze regio afspeelt en waar veel aandacht naar uitgaat of voor nodig is. Aansluiting bij het programma Kansrijk Opgroeien is nodig om dat te gaan ontdekken. Het kan gaan over inburgering, diversiteit, lezen en schrijven, maar ook over het in het algemeen toegankelijker maken van kunst en cultuur ongeacht sociaaleconomische status. We doen dit voor de uitwerking via projecten en activiteiten.

De waarde van kunst en cultuur in zichzelf

Kunst en cultuur heeft ontegenzeggelijk ook waarde in zichzelf en zij zal dit ook blijven houden. Voor het nieuwe beleid gaan we op zoek naar wat wij daarin voor en in de gemeente Coevorden belangrijk vinden en waar dat in tot uiting komt. Het gaat dan ook over beeldende kunst, kunst in de openbare ruimte en kunst en cultuur als medium om te prikkelen, je aan te ergeren, een discussie op gang te brengen, je verhaal te vertellen en

mensen in beweging te krijgen. Met andere woorden: kunst en cultuur waar je je als individu en als groep altijd op een bepaalde manier toe hebt te verhouden.

Door de nadruk op marktwerking en ondernemerschap in de afgelopen jaren is het 'kunstwerk' en de waarde ervan naar de achtergrond gedrukt. Er was en kon niet veel ruimte zijn voor het onconventionele in kunst en cultuur. Kunst en cultuur heeft echter ook in dat opzicht altijd betekenis gehad. Door te prikkelen, te verrassen, uit te dagen en aan de kaak te stellen en te vernieuwen. Het cultureel vermogen in je gemeente wordt groter als je niet blijft bij je eigen voorkeuren en vormen van cultuur, maar je laat verrassen door nieuwe vormen en nieuwe inhoud. Dan ontstaat nieuwe cultuur. Deze betekenis wordt niet altijd gezien en laat zich moeilijk uitdrukken in economische waarde. De waarde ligt vooral in zachtere elementen als talentontwikkeling, ontplooiing, maatschappijkritiek, welbevinden en meedoen. En vaak genoeg eenvoudigweg in plezier, in de spelende mens.

De gemeente Coevorden heeft een rijk bezit aan kunstwerken en monumenten in de openbare ruimte. Zij vormen een geheel met het cultuurlandschap waar we zo trots op zijn en waarvoor de toerist graag naar de gemeente Coevorden komt. Kunst in de openbare ruimte vraagt om aandacht en onderhoud. De waarde van kunst in zichzelf betekent voor de kunstwerken in de openbare ruimte dat er een meerjarenprogramma is voor het beheer van de objecten die in ons bezit zijn.

Cultuureducatie en -participatie

Cultuur heeft onmiskenbaar te maken met het individu en met de eigen expressie van de kunstenaar en zijn of haar kijk op de werkelijkheid. Zij is echter op allerlei manieren vaak ook het resultaat van een gezamenlijk proces. Dat is wat mensen energie en plezier geeft, een grotere eigenwaarde geeft en deuren kan openen voor deelname aan de maatschappij. Voorwaarden hiervoor zijn toegankelijkheid en bereikbaarheid: iedereen heeft de kans om mee te doen of je nu wel of geen talent hebt. Het biedt echter ook de omstandigheden voor talentontwikkeling. Verschillen tussen mensen en groepen mensen in sociaaleconomisch, maar zeker ook in cultureel opzicht, mogen niet van invloed zijn om mee te kunnen doen en kunst en cultuur bereikbaar te laten zijn. In het nieuwe beleid presenteren we daarom een nieuwe visie op cultuureducatie en -participatie. We maken onderscheid tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en -participatie.

Binnenschools

De invulling van het binnenschoolse cultuuronderwijs in de gemeente Coevorden loopt via het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK), de organisatie en financiering is onder verantwoordelijkheid van Compenta. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de programmering en doen dat met ondersteuning en onder begeleiding van Stichting Kunst & Cultuur. De rol van de gemeente is beperkt, de gemeente financiert het cultuuronderwijs gedeeltelijk.

De bijdrage van de gemeente Coevorden per kind is laag in vergelijking met andere gemeenten in Drenthe. Dat maakt je positie en mate van invloed op het cultuuronderwijs klein. De bijdrage per kind is in 2021 tijdelijk opgeschroefd om na corona weer een goede start met cultuuronderwijs te kunnen maken.

In 2021 startte voor cultuureducatie een nieuwe periode van 4 jaar binnen CmK. Dit tezamen met de voorbereiding op nieuw beleid biedt de omstandigheden om (opnieuw) na te denken over de gemeentelijke inzet op binnenschools cultuuronderwijs in de gemeente Coevorden in de komende jaren. We moeten toe naar een nieuwe visie op cultuuronderwijs. Het binnenschoolse cultuuronderwijs is vaak de opmaat naar buitenschools cultuuronderwijs en/of naar cultuurparticipatie. Als een kind vanwege sociaaleconomische status weinig kans vanuit de thuissituatie krijgt om met cultuur in aanraking te komen, zouden die kansen er binnen de scholen moeten zijn. Dat is in het onderwijs in het algemeen geen gegeven en op de scholen niet op een gelijke manier aanwezig. De toegankelijkheid op scholen is afhankelijk van het beleid van de school en aanwezige kennis, kunde en affiniteit met kunst en cultuur.

Buitenschools

Het buitenschoolse aanbod aan cultuuronderwijs en cultuurparticipatie vraagt om een andere benadering en rolneming van de overheid. Er ligt een duidelijke relatie met wat hierboven wordt gezegd bij het thema 'De waarde van kunst en cultuur voor de leefbaarheid en vitaliteit'. Het buitenschoolse aanbod wordt gevormd door het geheel aan culturele verenigingen en zzp-ers op cultuuronderwijs en -participatie. Zij moeten voldoende toegerust zijn om in de behoefte te kunnen voorzien, de overgang van binnen- naar buitenschools te kunnen verzorgen. Daarvoor is samenwerking nodig tussen aanbieders en vernieuwing in denken en doen. In het nieuwe beleid richten we ons op de infrastructuur. Ook kijken we naar wat wij qua ondersteuning en stimulering kunnen doen om samenwerking te vergroten, vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten en gevoelde en reële drempels weg te nemen. Het Talentencentrum in Coevorden laat zien wat er gebeurt als je op een laagdrempelige manier cultuuronderwijs buiten het onderwijs zelf organiseert. In lokale projecten laten muziekverenigingen in de gemeente zien dat er op een vernieuwende manier naar muziekonderwijs kan worden gekeken in aansluiting op het landelijke programma Meer Muziek in de Klas.

Participatie

Het muziektheaterspektakel de Toorn van Thunaer (2019) en een aantal activiteiten in de culturele gemeente laten zien dat er in de gemeente veel enthousiasme is om eens in de zoveel tijd samen cultuur te maken. Er is veel energie om mee te doen en mee te helpen, in het klein en in het groot. Initiatieven als de genoemde zijn vaak ook de momenten waar eigenheid én verscheidenheid een plek krijgen en die geaard zijn in de cultuur in de kernen van de gemeente Coevorden en in onze cultuurhistorie.

Deze vorm van cultuurparticipatie maakt veel creativiteit los in onze gemeente. Onder deelnemers, toeschouwers is merkbaar dat deze voorbeelden smaken naar meer. In het nieuwe beleid willen wij meerjarig ruimte geven aan dit soort initiatieven.

Participatie als speerpunt binnen kunst en cultuur betekent dat we voortdurend aandacht hebben voor drempels en het wegnemen van drempels die er zijn of die gevoeld worden. Het gaat dan over diversiteit of inclusie, over oog houden voor sociaaleconomische drempels, over het benoemen van impliciet geldende normen, die mensen ervan weerhouden om mee te doen. Met kunst en cultuur willen we die sociale gemeente zijn, waarin het besluit om wel of niet mee te doen bepaald wordt door intrinsieke motivatie en door energie.

Bruggen bouwen voor een toegeruste infrastructuur

Het belang van een stevige en veerkrachtige culturele infrastructuur in de toekomst is groot. Deze infrastructuur vormt de basis voor amateurs en professionals om hun verantwoordelijkheid waar te maken. Deels bereiken we dat door culturele instellingen te subsidiëren en ruimte te bieden aan professionals om binnen die instellingen hun werk te kunnen doen. De amateursector kan niet terugvallen op zulke professionals en moet het veelal zelf doen op basis van vrijwilligheid. De verwachtingen in het nieuwe beleid zijn echter hoog: we gaan uit van het culturele vermogen en de culturele vitaliteit in de gemeente en willen van daaruit allerlei doelen verwezenlijken. Om dit waar te kunnen maken zijn instrumenten en middelen nodig om de culturele sector te ondersteunen. Dan gaat het over onderwerpen als de afstemming tussen vraag en aanbod op gemeentebreed niveau, om verregaande en nieuwe vormen van samenwerking, om nieuwe projecten en activiteiten, misschien ook wel over training, omdat het vraagt om andere vaardigheden van kunstbeoefenaars.

In het najaar van 2021 startten wij bij wijze van experiment met een cultuurcoach in de gemeente Coevorden. De voorbereiding op nieuw beleid tot nu toe laat zien dat de ambities groot zijn om binnen kunst en cultuur te vernieuwen en op te bouwen. Wij doen dit uiteraard in verbinding met de culturele sector in de gemeente, professioneel en amateur. Met dit experiment willen we een aantal van de bovenstaande thema's verder verdiepen door middel van activiteiten. Ook proberen we een antwoord te krijgen op de vraag wat de culturele sector nodig heeft om de ambities samen met ons waar te maken.

Diverse voorbeelden in Nederland laten zien dat de cultuurcoach als bruggenbouwer een belangrijke rol kan vervullen om cultuur mogelijk te maken en de verbinding tussen kunst en cultuur en sociale thema's te leggen. Deze ondersteunende, intermediaire rol is nieuw binnen de gemeente Coevorden. Wij denken dat de cultuurcoach een factor van belang gaat zijn in de Coevorder samenleving. Bij de voorstellen over nieuw beleid komen de resultaten in beeld en worden aan de hand daarvan voorstellen gedaan.

Kunst en cultuur & het Koevers Kompas

In oktober 2021 presenteerde het college van burgemeester en wethouders het Koevers Kompas, een aanbod van het college aan de huidige en toekomstige inwoners, bestuurders en medewerkers van de gemeente Coevorden. In het Kompas presenteert het college een aantal waarden, die ons binden en verbonden zijn aan ons. Het Koevers Kompas biedt de gelegenheid om de koers voor de toekomst uit te zetten. Op deze en de volgende pagina brengen we de hoofdlijnen van kunst- en cultuurbeleid in verband met de waarden van het Koevers Kompas.

GEMEENTE MET TWEE SNELHEDEN

De twee snelheden in het Koevers Kompas zijn een gegeven. De samenleving maakt deze ontwikkeling door allerlei invloeden door. Kunst en cultuur brengt verlangzaming. Zij geven mensen de gelegenheid om te herkennen, gevoel te houden, bij te blijven en op adem te komen. Resonantie.

DURVEN

Het cultureel vermogen in je gemeente is deel van je DNA, niet iets wat erbij komt. Zij is deel van ons natuurlijk en menselijk kapitaal. Kunst en cultuur is van grote betekenis op veel meer terreinen (bijv. sociale agenda). We zetten een streep onder de periode die achter ons ligt en bouwen aan de toekomst. Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe is voor ons een markeringspunt, als de 'streep'. We zijn ambitieus, terwijl we jaren niet van cultuur waren.

EIGENHEID

Kunst en cultuur in Coevorden heeft een onderscheidende positie ten opzichte van omliggende gemeenten. Op maat, eigenzinnig, geaard in het culturele en de cultuurhistorie. Diversiteit tussen kernen, tussen kernen en stad. We maken daarin keuzes. Het verenigingsleven is groot. Het beleid is stimulerend naar dat verenigingsleven. Kunst en cultuur als stevige voorziening in Coevorden als bezoekersstad. Cultuur staat op de agenda. Kunst en cultuur als sterke voorziening in de gemeente, voor de leefbaarheid en vitaliteit.

GRENSVERLEGGEND

Kunst en cultuur heeft waarde in zichzelf, juist door niet inpasbaar of inwisselbaar te zijn.

Marktwerking en ondernemerschap zijn niet de belangrijkste drijfveren: de 'spelende mens' mag weer centraal staan.

Beweging tegen het conventionele.

Kunst en cultuur is onderscheidend, onconventioneel, prikkelend, verrassend.

Erger je desnoods, maar kom in beweging.

VERBINDEND

Kunst en cultuur ontstaat tussen en met mensen en wordt dan van betekenis. Het vindt plaats in de gemeenschap.

Kunst en cultuur staat niet alleen op zichzelf, maar kan van grote waarde zijn op ander vlak.

Verbinding met de sociale agenda, internationale samenwerking, recreatie & toerisme.

Rol van de gemeente is:

- stimuleren om 'mogelijk te maken';
- voorwaarden voor toegankelijkheid (sociaal, fysiek), inclusiviteit & talentontwikkeling te scheppen;
- daarvoor noodzakelijke voorzieningenniveau te faciliteren.

Instrumentarium aanpassen aan wat nodig is. Het experiment cultuurcoach is er om te kijken wat werkt.

TROTS

Kunst en cultuur treedt naar buiten, voorbij de bescheidenheid. Zij is onlosmakelijk deel van de aantrekkelijkheid van de gemeente.

Trots op wat er is, dat koesteren, van daaruit voortbouwen om nieuwe cultuur te maken.

Het sociaal kapitaal en voorzieningenniveau ('economisch kapitaal') is het fundament waarop we bouwen.

Coevorden, december 2021

